

ГОМЕЛЬСКІ УНІВЕРСІТЭТ

ОРГАН ПАРТКОМА, РЭКТАРАТА, ПРАФКОМАУ І КАМІТЭТА ЛКСМБ
ГОМЕЛЬСКАГА ДЗЯРЖАўНАГА УНІВЕРСІТЭТА ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ

№ 34 (707)	Аўторак, 13 снежня 1988 г.	Газета заснава ў верасні 1969 года	Выходзіць раз у тыдзень	Цана 2 кап.

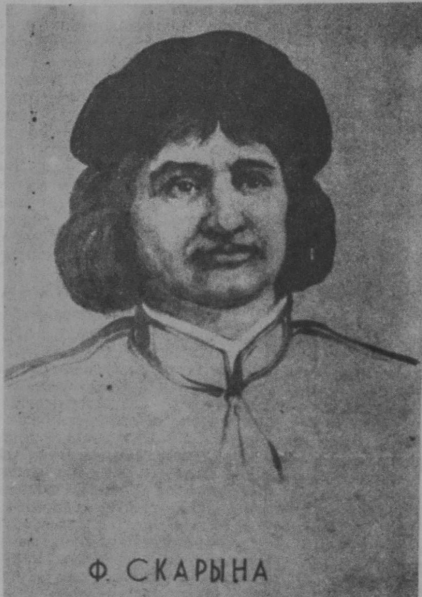
**САВЕТ МІНІСТРАЎ БЕЛАРУСКОЙ ССР
ПАСТАНОВА**

ад 29 лістапада 1988 г. № 349
г. Мінск

**АБ ПРЫСВАЕННІ ІМЯ ФРАНЦЫСКА СКАРЫНЫ
ГОМЕЛЬСКАМУ ДЗЯРЖАўНАМУ УНІВЕРСІТЭТУ**

Савет Міністраў Беларускай ССР пастанаўляе: Прысвоіць імя Францыска Скарыны Гомельскаму дзяржаўнаму ўніверсітэту Міністэрства народнай адукацыі БССР і ў далейшым імянаваць яго Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Францыска Скарыны.

Нам. Старшыні Савета Міністраў Беларускай ССР **У. Бутух.**
Упраўляючы Справамі Савета Міністраў Беларускай ССР **Л. Максімаў.**

Ф. СКАРЫНА

ВЯРТАННЕ СЛОВА

З глыбін часоў глядзяць імёны незамутнёнай чысціні. Спллы ўчарнелыя чаўны. А ў слоў Скарыны — подых новы.

Стагоддзі-брычкі адрывелі пад шум бароў і пясчывы крыл. Свой мінуўшчыны надзеі марудна коні валаклі.

З друкарня старажытнай Прагі, між Італьянскіх камяніц імкнуў нагляд — ён славы прагнуў для той Зямлі, дзе звон крыніц,

дзе свецаць сьпежні і дубровы, пчаліны рой гудзе вясной і, нібы зёлкі, лецаць словы сваёй надзейнай прастаёй.

зямною слай і настоем, духмянай за ліповы мёд. І тыя словы — сам народ, якому будзе ён дасконы

вяртаць па літары здалёк ягоны слях, ягоны зрок. І ён — ратай аблогаў краю — не дзеля званяў і выгод з чапа прасветленага пот рукой стамлёнай выпірае.

Віктар ЯРАЦ

8 снежня 1988 г.

АГУЛЬНАЯ БЯДА

Вестка аб землетрасенні ў Арменіі з цяжкімі трагічнымі вынікамі вялікім болям адгукнулася ў сэрцах усіх членаў нашага шматтысячнага ўніверсітэцкага калектыву. Адрозна ж ва ўсіх вучэбных карцусах былі вывешаны заклікі камітэта ЛКСМБ са словамі: «Людзі! Камі! Вы не раўнадушны да чужой бяды, просім Вас унесці свой паслыны грашовы ўклад у фонд аказання дапамогі пацярпелым раёнам Арменіі».

І першы ўклад зрабіў сам камітэт камсамола ГДУ. З яго асабовай карткі ў абласным штабе працоўных спраў у гэты фонд пералічана 2000 рублёў для набыцця дэблага адзення і харчавання для армян, якіх напатакала вялікая гора.

Цяпер ва ўніверсітэце фарміруецца студэнцкі атрад безвыплатнай працы, які ў час вільных канікул адправіцца ў далёкую Арменію, каб аказаць паслыную дапамогу ў аднаўленні разбураных будынкаў.

Пачаўся добраахвотны ўклад грашовых сродкаў у фонд дапамогі пацярпелым раёнам Арменіі выкладчыкамі, супрацоўнікамі, студэнтамі і аспірантамі. Як паведамілі нам з камітэта камсамола ГДУ, для гэтых мэт на ўчарашні дзень ужо ўнесены многія сотні рублёў.

ПАВЕДАМЛЕННЕ

16 снежня ў актавай зале ўніверсітэта адбудзецца сход камсамоўскага актыву ГДУ.

На парадак дня выносяцца наступныя пытанні:

1. Аб ходзе выканання пастаноў Дзяржаўнага камітэта ССР па народнай адукацыі, Сакратарыята ЦК ВЛКСМ і ВЦСПС «Аб першачарговых мерах на пашырэнню ўдзелу студэнтаў у кіраванні ВНУ».
2. Арганізацыйнае пытанне. Пачатак сходу ў 14 гадзін.

КАМІТЭТ
КАМСАМОЛА ГДУ.

НА МІНУЛЫМ ТЫДНІ ў панядзелак з Беларускай сталіцы — Мінску ў наш ўніверсітэт прыйшла радасная вестка: пастанова Савета Міністраў Беларускай ССР аб прысваенні ГДУ імя Францыска Скарыны. Гэта навіна па-сапраўднаму ўсхвалявала выкладчыкаў, супрацоўнікаў, аспірантаў і студэнтаў.

З нагоды знамянальнай падзеі на наступны ж дзень у актавай зале адбыўся ўрачысты сход. Уступным словам яго адкрыў рэктар ўніверсітэта акадэмік АН БССР Б. В. Бокуць. Ён зачытаў пастанову Савета Міністраў БССР аб прысваенні Гомельскаму дзяржаўнаму ўніверсітэту імя Францыска Скарыны і прадаставіў слова загадчыку кафедры беларускай мовы, заслужанаму дзеячу навукі БССР, прафесару У. В. Анчэнку — аўтару фундаментальнай працы па лінгвістычнай Скарыніне, вылучанай на атрыманне Дзяржаўнай прэміі БССР у галіне навукі.

Уладзімір Васільевіч расказаў аб асноўных этапах у жыцці, навуковай і творчай дзейнасці гения беларускага народа, падкрэсліў неперараднае значэнне яго багатай спадчыны ў розных галінах навукі і для сённяш-

няга пакалення. Прамоўца сказаў аб тым, што прысваенне Гомельскаму дзяржаўнаму ўніверсітэту імя Францыска Скарыны, 500-годдзе з дня нараджэння якога па рашэнню ЮНЕСКА хутка будзе адзначацца ва ўсім свеце, набыло асаблівы сэнс. Цяпер значна ўзрасце аўтарытэт ГДУ, ён набудзе статус аднаго з вядучых ўніверсітэтаў. Таму нам неабходна не толькі шанаваньне плённаму спадчыну вялікага асветніка, але і больш глыбока вывучаць і даследаваць яе.

Шматтысячны калектыв нашага ўніверсітэта дэбла павіншаваў з выпадку прысваення яму імя Францыска Скарыны сакратар абкома КПБ С. П. Бабыр. Ён сказаў, што гэта не толькі высокая адзнака заслуг вядучай навукальнай установы Беларускага Палесся, але і ўскладнае абавязку да больш значных поспехаў у падрыхтоўцы высокакваліфікаваных спецыялістаў, развіцця айчынай навукі.

На вечары шчырыя словы прызнання вялікаму Францыску Скарыне, аб неабходнасці быць дастойным яго імя гаварылі дацэнт кафедры ўсагульнай гісторыі Л. М. Гаранін, студэнтка гр. Р-42 філалагічнага факультэта, стыпендыянтка Савецкага Фонда культуры Інэса Шчарбакова, дэкан гэтага ж факультэта М. Ф. Гуліцкі.

Своеасаблівым было выступленне дацэнта кафедры Беларускай літаратуры члена Саюза пісьменнікаў ССР В. У. Яраца. Ён прачытаў паэтычны радкі, якія нарадзіліся ў душы паэта ў сувязі з хваляючай падзеяй.

У заключэнне зноў выступіў Б. В. Бокуць. Ён зазначыў: нам патрэбна не толькі ганарыцца тым, што ўніверсітэту прысвоена імя Францыска Скарыны, але і стварыць лабараторыю-музей, усе эканспаты якой падрабязна раскавалі б пра жыццёвую і творчую дзейнасць слаўтага вучонага-асветніка, з'яўляліся матэрыяламі для больш паглыбленага вывучэння і даследавання яго вялікай спадчыны.

Урачыстая частка сходу закончыла. Адрываецца залона. У глыбін сцэны — партрэт Францыска Скарыны на фоне каларытнага беларускага кравіду. Пачынаецца канцэрт мастацкай самадзейнасці. Праграма яго была невялікай: «Але кожны выступленне было сустрэта гарачымі апладысмантамі гледачоў, бо было напоўнена беларускімі народнымі матывамі.

Ва ўрачыстым сходзе прынялі ўдзел і прысутнічалі на канферцы члены бюро абкома КПБ сакратар абласнога камітэта партыі С. П. Бабыр, першы сакратар гаркома КПБ У. Р. Казлоўскі, а таксама намеснік старшыні аблвыканкома Т. Ф. Крутаўцова, загадчык аддзела навукі і навукальных устаноў абкома КПБ М. М. Воінаў.

Да 70-годдзя БССР і КПБ

ДНІ НАВУКІ

Кожнай юбілейнай даце Саветы Беларусі і Кампартыі рэспублікі працоўныя калектывы, уесь беларускі народ рыхтуюць дастойную сустрэчу. І сталя традыцыяй напярэдадні знамянальных дат даваць своеасаблівыя справядлічы аб сваіх дасягненнях. Перад шырокімі аўдытарыямі падводзяцца вынікі зробленага, вызначаюцца перспектывы на будучыню.

Агульнанародныя поспехі ў многім залежаць ад ўзроўню развіцця айчынай навукі, эфектыўнасці ўпараўнення яе здобыткаў у народную гаспадарку. Імяна гэтым тлумачыцца тая высокая зацікаўленасць да

акадэмік АН БССР, лаўрэат Дзяржаўнай прэміі ССР Б. В. Бокуць падрабязна расказаў аб дасягненнях ўніверсітэта за няпоўныя 20 гадоў яго існавання. Барыс Васільевіч значную ўвагу ўдзельў перспектываў развіцця вядучай вышэйшай навукальнай установы Беларускага Палесся.

Выступленне Б. В. Бокуцы вынікала ажыўленаю дыскусія. Галоўным чынам яна датычылася глыбокага вывучэння тых праблем, якія ўзніклі ў сувязі з аварыяй на Чарнобыльскай АЭС і выдачы навукова абгрунтаваных рэкамендацый.

У другой палове таго ж дня праходзіла сустрэча вучоных і выкладчыкаў, супрацоўнікаў, аспірантаў і студэнтаў. З вялікай увагай былі выслуханы выступленні дырэктара аднаго з вядучых у сістэме АН БССР Істытута цэпла-масаабмену (Заканчэнне на 4-й стар.)

ЮБИЛЕЮ БССР І КЉБ ПРЫСВЯЧАЕЦА

18-га снежня з 11 гадзін у спартыўнай зале ўніверсітэта ўпершыню праводзіцца спартыўна-аздараўленчае свята «Вучебне і спорт» за рэкорды спорту!»

У праграму свята ўключыцца разнастайныя эстафеты і конкурсы, паказальныя выступленні лепшых спартсменаў факультэтаў, а таксама нумары масавай самадзейнасці.

У свяце прымуць удзел матэматычны, філалагічны, гістарычны і фізічны факультэты. Пераможцы будуць узнагароджаны прызамі і сувенірамі па кожнай эстафеце і конкурсах.

Запрашаюцца студэнта і выкладчыкі ўніверсітэта.

Кафедра
фізічнага выхавання,
спартыўны клуб,
камітэт камсамола,
прафком студэнтаў.

СПОРТ**ПАСПЯХОВЫ ПАЧАТАК**

У спартыўнай зале ГДУ прайшлі занятыя саборніцтва па вайлейболу ў праграме круглагадовай спартакіяды СК ВУБеларусі.

За дзве гадзіны ў фінале супраць вярты і спецыяльнага мужчынскага каманда Інстытут фізічнай культуры (ІФК), Гродзенскага тэхнічнага фізічнай культуры (ТФК), Беларускага інстытут механізацыі сельскай гаспадаркі (БІМСГ), Мінскага пераходнага інстытуту (МДПІ), ВІЧТ і каманда нашага ўніверсітэта (трэнер — ст. выкладчык кафедры ТАФК — У. Макароўч).

Гульні налілі сапраўды напружаны характар. Да апошняга моманту было неразумела, які з каманд заваяваць запяваветныя пупёўкі. Перад апошнім днём саборніцтваў судзейская калегія ўжо была вымушана падлічыць судзіцтва нашай каманды над ТФК па лепшай розніцы выйграных і праіграных партый мы змаглі заняць першае месца. Гульня завяршылася перамогай нашых раятаў — 3:0.

Есць пупёўка ў фінале! Студэнта ІФК заваявалі другое месца, а з ім і другую пупёўку.

Цікавая деталь. У гэты ж дзень у актавай зале ўніверсітэта адбыліся ўрачыскасці, прысвечаныя прысваенню нашаму ўніверсітэту імя Францыска Скарыны.

Згадзіцеся, добры падарунак прыпаднеслі нашым студэнтам ўніверсітэта, які дзпер носіць імя вялікага асветніка і гуманіста.

З задавальненнем назаву імёны пераможцаў: А. Сураўнёў (I курс фізічнага факультэта), В. Захаровіч (II курс) — капітан каманды, Ю. Бакуновіч (III курс), В. Драйцаў (II курс), С. Матусевіч (II курс), В. Пастуховіч (II курс), А. Качанаў, Д. Ігнатовіч (I курс) і А. Кончыч (I курс) — усе факультэты фізічнай культуры.

Фінальныя гульні адбудуцца ў дні зімовых канікулаў у г. Мінску.

В. МАРЧАНКА,
загадчык пазаштатным аддзелам рэдакцыі па фізікультурна-масавай і спартыўнай рабоце.

Рэдактар Ул. ВАЛОГА.

ДНІ НАВУКІ

(Заканчэнне).
Пачатак на 1-й стар.).
Доктары тэхнічных навук, прафесара А. Р. Мартыненкі і загадчыка лабараторыі акадэмічнага Інстытута філасофіі і права кандыдата юрыдычных навук А. У. Матусевіча, якія сабраны праблемы эканамічнага выкарыстання энергетычных рэсурсаў і ўдасканалення сістэмы прававога заканадаўства ў сучасных умовах. Абодвум вучоным было задана пмаат пытанні, на якія яны дад грунтowy адказ.

Здавіла выступленне кіраўніка Гомельскага аддзялення Інстытута матэматыкі АН БССР кандыдата фізіка-матэматычных навук Р. М. Адаменкі, якое працягвалася не больш трох мінут.

Сустрэчу з вучонымі адкрылі ўсе Беларусь і іншы.

ры Беларускага полтэхнічнага Інстытута доктор фізіка-матэматычных навук, прафесар В. Р. Баштавой і інш.

Прайшоўшы «Дні навукі», бяспрэчна, з'явіліся важныя падзеі ў жыцці нашага ўніверсітэта. Разам з тым засталася пацупці і пэўнай незадаволенасці. Яно было выклікана тым, што аб правядзенні гэтых дзён у ГДУ стала вядома лі-

таральна за суткі, а ў распарадку іх праграмы ніхто з ўніверсітэта не прымаў удзелу. Правамерна ўзнікае пытанне: навошта спатрэбілася такая паспешнасць? Ці ж негавало паведаміць аб правядзенні гэтага важнага мерапрыемства значна раней? Тады прадставілася б магчымасць арганіза-

дэсяці выкладчыкаў, супрацоўнікаў, аспірантаў і студэнтаў, а многія сотні. Гэта мела б значна больш карысці.
Б. ВАЛОДЗІН.
НА ЗДЫМКАХ: пры адкрыцці «Дзён навукі», перад яго ўдзелнікамі выступае акадэмік АН БССР У. А. Белья, Фота Л. Акіначыч.

ПРА ВЯЛІКАГА ФРАНЦЫСКА СКАРЫНУ**З МІНУЛАГА Ё СУЧАСНАСЦЬ**

Францыск — ці, як інакш кажуць, Францішак — Скарына — гонар беларускага народа. Многія старонкі гісторыі Беларусі згубіліся ў пільны часоў. Надобта заблылі і пра гэтыя нашага славацтва земляка. Але ж дайшло да нас з даўняна імя сына Рагнеды — Ізяслава, авяленага легендарнай славай як першага ў Кіеўскай Русі «князя-кніжніка». Паўстаў праз стагоддзі і вобраз Скарыны. І калі ўдумліва аднесціся да гэтай асобы, то трэба сказаць адно: Скарына стаў сімвалам імкнення беларускага народа да волі праз адукацыю, культуру.

Час, у які жыў Скарына, Мяснін Вагдановіч называў «залатым векам» Беларусі. А пэтым засталася галоўным чынам боль і смутак. Многія ж зведзеў лакут народ Беларусі. А таму творчасць Скарыны мае асаблівае гучанне і на сённяшні дзень.

Спадчына Скарыны збіралася па крупіны. Склаўся зусім невялічкі па памерах зборнік «Прадмоў і пасляслоўяў» (да перакладзенай ім Вібілі). Культурны ж, гуманістычны сэнс

гэткай спадчыны нязмерна больш вялікі. Тут — і нашы карані, і надзеі на адраджэнне беларускай культуры. Такі сэнс дзейнасці і пісьменства Скарыны надае агульны дух Рэнесанса.

Сучасная навука прыняла павялічанае ад разумення Рэнесанса выключна ў сувязі з адваедным перыядам развіцця Італіі. Паняцце распаўсюджана не толькі на ўсю Еўропу, але і на Усход. Цяпер вядома, што на ўсходзе Рэнесанс пачаўся нават раней, чым у Еўропе. Такое разуменне справы мае істотнае значэнне для асэнсавання праблем распаўсюдкі. Наўрад ці скрыжываліся дзе-небудзь так, як у нас, пільны Усход і Запад, Поўдні і Поўначы, хаця Вялікае княства Літоўскае, у прыватнасці, мела палітычную незалежнасць. У дадзеныя абставінах зместыны ключ да ўсведамлення гуманістычнага пафосу працы Скарыны. Аднак, калі, напрыклад, дзеянне Італьянскага Рэнесанса зусім не вылучаліся сваёй дабрачыннасцю, то пра матэрыяна аблічча Скарыны так сказаць няма падстаў.

Звяртае да сябе ўвагу і яшчэ

адна акалічнасць. Скарына прысвятае невяліка філасофіі змест Вібілі. Той факт, што звесткі пра Скарыну на нейкі час згубіліся, сведчыць хутчэй за ўсё воль чым: ён шмат думаў і руліва рыхтоваў пераклады. Скарына добра зразу меў, што за кігамі Старага і Новага заветаў з іх багатым і супярэчлівым матэрыялам сталі пераходныя моманты гісторыі. Па зместу «Прадмоў і пасляслоўяў» сталі роздумам пра дасканалае жыццё. Маючы на ўвазе Літоўскі Статут, ён разважае пра справядлівыя законы. Ставячы маральныя пытанні, ён імкнецца спалучыць Арыстоцелеві і Саламанаву мудрасць. Асаблівае месца займае ў Скарыны вобраз Паўла, які, на яго думку, быў велікадушным і прылдвым настаўнікам: «пішет яко ласковы отеці». Увогуле, Скарына, як напрыклад, Ліотэр ці Эразм Ратэвядмісці (кожны з іх пасвоіму), імкнецца да абнаўлення хрысціянскай веры і маралі, да ачалаваення хрысціянства». Для тых часоў гэта мела прагрэсўіна-гуманістычнае значэнне.

УРАЧ І ПРЫРОДАЗНАЎЦА

Сучасная навука лічыць Скарыну выдатным асветнікам, адным з родна-началнікаў беларускай мовы і літаратуры. Але Ф. Скарына вядомы не толькі ў нашай краіне, але і далёка за яе межамі як урач і прыродазнаўца. Яго дзейнасць адносіцца да пачатку XVI стагоддзя.

У 1506 г. Ф. Скарына паспяхова праслаўша курс лекцый у Кракаўскім ўніверсітэце і быў ўдастоены вучонай ступені бакалаўра. Далей яго шлях ляжыў з Кракава ў далёкую Італію, у Падуанскі ўніверсітэт. 9 лістапада 1512 года медыцынская калегія ўніверсітэта прысвоіла Ф. Скарыне вучоную ступень доктара медыцыны.

Далейшая дзейнасць Ф. Скарыны праходзіла ў розных краінах Еўропы —

Чэхіі, Даніі і інш. Разам з вялікай асветніцкай дзейнасцю Ф. Скарына ўвайшоў у гісторыю як «учёны муж лекарскіх і естествоиспытательских наук».

У 50-тыя гады мые давляе працаваць урачом на радзіме Ф. Скарыны ў г. Полацку. Зразумела, з-за даўнасі часу дакладных гістарычных звестак не захавалася, але старажылы горада з пакалення ў пакаленне пераходзіць расказы аб лекарскіх справах «сына Луки — Францыска Скарыны з Града Полацка».

Ф. Скарына аказаў вялікую дапамогу хворым свайго краю. Ён быў самым адукаваным урачом не толькі ў Літоўскім княстве, але і ва ўсёй Еўропе. Ён распрацаваў метад лячэння гнойных ран, прымяняючы ў якасці асновы топ-

ленае барсуковае сала і настой розных лекавых траў, якімі заўсёды славілася беларуская зямля. І сёння гэты метад знаходзіць шырокае прымяненне ў сучаснай медыцыне.

Шырока прымяняў Ф. Скарына настоі з траў пры лячэнні прастудных захворванняў, страўнікова-кіпчнага тракту, лёгкіх, нырака і г. д. Такім чынам, Ф. Скарына быў палярэднікам сучаснай медыцынскай навукі і біялогіі беларускага краю.

Нашаму ўніверсітэту выпаў гонар назіць імя вялікага Ф. Скарыны. Адкрыццё ў ГДУ медыцынскага факультэта (у чым ёсць неабходнасць) з'явілася б самай вялікай удачнасцю і своеасабым помнікам нашаму земляку Ф. Скарыне ад нашчадкаў XX стагоддзя.

А. КАЛУГІН,
доктар медыцынскіх навук,
прафесар.

АМАТАРАМ ТЭАТРА

У прафкме студэнтаў ўніверсітэта можна набыць білеты на спектаклі Гомельскага абласнога рускага драматычнага тэатра:

«Спартыўныя сцэны 1981 года» — 14 снежня.

Наш адрас: 246899, г. Гомель, вул. Савецкая, 104, пакой 3-11, тэл. 57-16-52.

«Ноч гаспадара» (прэм'ера) — 15 снежня.

«Зорні на ранішнім небе» — 20 снежня.

«Мачаха» — 24 снежня.

Цана білетаў — 80 кап., 1 р. 50 кап., 1 р. 80 кап.

Пачатак спектакляў у 19 гадзін 30 мінут.

КОНКУРС

18-га снежня г. г. у актавай зале ўніверсітэта будзе праходзіць агляд-конкурс мастацкай самадзейнасці выкладчыкаў і супрацоўнікаў ГДУ. Запрашаюцца ўсе жадаючыя.

Пачатак агляду-конкурсу ў 15 гадзін.

АРГКАМІТЭТ.

УДАКЛАДНЕННЕ

У нумары нашай газеты за 6 снежня ў матэрыяле «Лёгкадумнасць хвароба не даруе», зместчаным на чацвёртай старонцы, у апошнім абзацы артыкула дапушчана недакладнасць — няправільна назва-

ны нумар паліклінікі, дзе знаходзіцца кабінет ааналізага абследавання на СНІД. Замест слоў «у паліклініцы № 12» у 51-м мікрараёне г. Гомеля, трэба чытаць «у паліклініцы № 11» і далей па тэксце.»

Рэдактар Ул. ВАЛОГА.

Аб'ём — 1 друк. арк.
Тыраж 2000 экз. Заказ 949.